

Ha a Nap felhők mögé bújik, nem árt tudni, hogy ilyenkor valaki a faluban rossz fát tett a tűzre.

10 Szegedi-Szabó Béla

A lángoló tűzkerék így okkal fordít hátat a világnak, még ha csak egy percre, egy órára is, mert végtelenül bosszús az emberek rossz cselekedetei miatt.

Az öreg halász dörmögve ücsörgött kivájt teknőjében, hiszen alig látta, mi is történik a homályos aljzaton, hiába tartotta kezében a kihegyezett faágat, hiába várta tátott szájjal az óriás tonhalat, a tenger mélye egyhangú és szürke volt, mint akiből kiköltöztek egy időre furcsa lakói.

Mivel a falu sosem tudta megtalálni a bűnöst, valami mást kellett tenni, hiszen az időjárás egyre hűvösebb lett: a gyümölcsök már nem nőttek oly hatalmasra, mint a boldog időkben, az ősz szakállú kecskék is álmosan heverésztek a sárban, minden nappal egyre soványabban.

A varázsló Guamayanát küldte el, hogy ha lehet, beszéljen a Nappal és a felhőkkel.

Guamayana, a falu legifjabbika elindult a Nagy Hegy felé, hogy megkeresse a Napot.

Az ifjú két héten át gyalogolt, mígnem megérkezett a széljárta csúcsra.

Nem talált ott mást, csak egy vén sast, aki fészkében ült, és soha sem pislogott, nem zavarta, hogy a Nap bújócskát játszik vele, hisz a nagy madár okosabb volt mindenkinél.

Guamayana leült mellé, s vele együtt nézte a felhőket, amelyek anynyira közel merészkedtek, hogy olykor a bátor ifjú orrát súrolták. A Nap – ha előbújt egy-egy váratlan pillanatban –, oly forrónak bizonyult, hogy Guamayana majdnem megvakult. Így örült hát, ha a Napot eltakarták a felhők, vagy ha eljött az éj. Guamayana ott ült néhány hétig, meg sem moccant. Szép lassan le is soványodott. Csodálkozva vette észre, hogy kezd hasonlítani az öreg sashoz: vörös és cserzett bőrét kifújta a szél, a szeme folyton nedves, az izmai pedig használhatatlan inakká zsugorodtak. Lassan el is felejtette, miért küldték őt oda.

Aztán egy szép napon minden megváltozott.

Guamayana azt tapasztalta, hogy karja nőni kezd, mellkasa szélesedik, tollpihék borítják száraz bőrét, páratlan élességgel lát mindent, egészen a falujáig. Látta az anyját, látta a testvéreit, látta az összes falubélit, de érezte, hogy ő oda soha nem fog visszatérni, talán már meg sem ismernék.

Az öreg sas nemsokára meghalt, és Guamayana beköltözött a fészkébe.

Azóta is ott él, közel a Naphoz, messze az emberektől.

Élt egyszer egy lány, kíváncsi természetű. Egy napon megszökött otthonról, hogy átsétáljon a szakadék fölötti fahídon, amely oly rozoga állapotban leledzett, hogy talán már egy kolibri szárnyacsapkodásától is a 11 lenti, haragos habokba omolhatott volna.

A lány tudta, hogy nem szabad általmennie rajta, de merészsége és kíváncsisága túltett mindenen, noha alig múlt még tizenkét éves.

Csábította őt a kókuszpálmák gazdagon dagadó termése, s egy régi mese is, amely arról a paradicsommadárról szólt, amelyek a folyó túloldalán lakik, s egy szikla odújában hatalmas kincset őriz.

Hogy milyen kincset? Minden színnek a forrását: ha akarod, pézsmailatú sárgát, ha akarod, zöldet, vérvöröset, kéket és lilát. Úgy keveredtek ott a színek, mint valami csodálatos olvasztótégelyben. Az erdő odajárt hozzá, meg az állatok is, csak az emberek nem találtak rá sehol.

A lányt ez bántotta, s egyik éjszaka, amikor a paradicsommadár legyezőszerű tollaival álmodott, úgy döntött, indulnia kell, mert ha nem, a következő éjjelen meg is vakulhat.

A lányt néhány falusi még látta átkelni a fahídon, de visszajönni többé soha senki.

Azt mondják, azóta is mindenki visszavárja, pedig nagyon régen történhetett a dolog. Ezért ha a falubéliek vízért mennek a folyóhoz, mindig vetnek egy pillantást a túloldalra, ahol a lány éldegél. Elfelejt visszatérni, mert fogva tartja őt a paradicsommadár.

AZ EMBER, AKI TALÁLKOZOTT A TEKNŐSSEL

Ezt még a nagyanyám mesélte, akiről senki sem tudta pontosan, hány éves, de akinek szeme úgy világított, akár egy fürge feketerigóé, és oly kíváncsian kémlelte az embereket, hogy azt hihették, nem is oly régen jött a világra.

Volt egy ember, mesélte, aki egyik éjjelen lemerészkedett a tenger partjára, nem számolva a sok veszéllyel, pedig különösebbnél különösebb lények éltek ott: még hiénák is futkostak a sápadt hold fényénél.

Ez az ember kagylókat ment gyűjteni, de a sötétben csak igen nehezen tájékozódott, csetlett-botlott a hús fövényen, míg nem egy hatalmas teknős-béka állta útját.

Ember, ki a tenger fia vagy, miért háborgatod a csendet, melyben mindig születik és meghal valaki?

Kagylót gyűjtök – válaszolta, és úgy érezte, mintha ebben a mély és sötét éjszakában minden élőlény – az apró csigától a tintahalon át az orrszarvúig – mind csak őt figyelné.

A teknős a csodálkozástól szélesre nyitotta világosságot
12 árasztó, ráncos szemét.

Azt mondják, azóta rózsaszínű a hajnali Ég. Így mesélik.

Még ma is, ha az éjjeli vadászat közepette teknős úszik arra, próbálja szemébe nézni, légy figyelmes. Meglásd, rögtön halovány fény jelenik meg az Ég alján. A hajnalpír, amely azt is jelenti, hogy valaki meghalt, és hogy valaki most jött a világra.

MARISZÁDI ÉS A FÉNY

Mariszádi egy hajnalban szomorúan ébredt. Az ablakhoz ment, hogy láthassa, hogyan nyújtóznak a fények, hogyan bújnak ki a Föld belsejéből, mert ő úgy hitte, hogy a világosság nemcsak az Égből születik, de a Föld alatt is akadnak fészkei, titkos járatai, amelyekből hajnalonként előmerészkedik.

Mariszádinak igaza volt: csak résen kell lenni, noha, ez korántsem könnyű, hiszen éppen ilyenkor alszik minden ember, ilyenkor egy másik, homályos birodalom törvényének engedelmeskedünk, és valójában fogalmunk sincs, mi történik körülöttünk s a nagyvilágban. Csupa puha léptű szellemek járják végeérhetetlenül a várost és az elhagyatott tájakat. Így hát teljesen észrevétlenül bolyonganak az utcán, benéznek az ablakon, leülnek a tenger elé, beszélgetnek a halakkal, vagy kézbe vesznek egy-egy sirályt. Tenyerükkel megérintik a kikötők száraz halászhalóit, régi házuk omladozó falait, hiszen egykor ők is itt éltek. Számukra éppúgy ismerős itt minden, mint ahogy neked. A mi halottaink ők, egy-egy régi ismerős, rokon, akik vissza-visszajárnak.

Mariszádi most úgy érezte, hogy egyáltalán nem álmos, de egyre szomorúbb.

Ahogy a víz felszínén tovasikló, reggeli fénynyalábokat bámulta, hirtelen elmosolyodott, mert a szívében valami megmagyarázhatatlan melegséget érzett, borzongás futott végig az egész testén. Egy levelet írt. Drága apám és anyám, írta, különös érzés kerített hatalmába, olyan érzés, amely erősebb annál, semhogy tovább ücsöröghetnék itthon. Sajnálom, de mennem kell. Majd ha a szívem nem lesz szomorú, az első alkalommal hazatérek! Mariszádi elindult. Átballagott a városon. Nem találkozott senkivel, kivéve egy-két halpiaci árust, aki éppen a frissen érkezett portékájukat rendezgette. Mariszádi egy pillanatra megállt, mert az ezüst pikkelykötegek csillogásában felismerni vélte az ismeretlen hajnali fénynek a nyomait.

Mariszádi sokáig bámult a halakat, és oly nagy szeretet és kíváncsiság ébredt benne e különös lények iránt, amelyen még ő maga is csodálkozott. Elkötött egy csónakot, és elindult kelet felé. Lassan evezett, hogy közben megfigyelhesse a szigeteket, amelyek mögül most még erőteljesebb világosság támadt; lángra gyújtva a messzi láthatárt. Mariszádi olykor 13 úgy érezte, menten megvakul, ezért az egyik karját a szeme elé tartotta, de így meg lassan haladt az evezéssel. Időnként elsiklott mellette egy-egy kisebb halászbárka. Ő átkiáltott, és előre mutatott. Aztán, egyszer csak elfogytak a hajók. A szél is elszökött, hogy másfelé fújjon. Alig lehetett felfedezni egy-egy berzenkedő hullámocskát is. A tenger tükörsima lett. Errefelé már madarak is alig mutatkoztak, halak is csak elvétve.

Mariszádi egy hatalmas szigethez érkezett, legalábbis ő még soha nem látott ilyen óriásit. De tovább nem is ment, mert azt gondolhatta, hogy a Föld széléhez érkezett, és akkor mindjárt lepottyan. Gyorsan fölmászott egy kókuszpálma tetejére, hogy szomját oltsa. Majd mikor lekúszott onnan, rettenetesen fáradtnak érezte magát, így a félbevágott kókuszdióval elaludt a homokos fövényen. Különös álma volt. Óriási teknőssé változott, aki egy színes korallsziget fölött úszott, de oly gyorsan, hogy alig tudták követni a halak, rákok és a különféle tengeri lények, amelyek a kíváncsiságtól minduntalan igyekeztek köréje seregleni és megérinteni őt.

Mariszádi-teknős pedig siklott a titkos áramlat sodrásában, a gyönyörű aljzatot csodálta, figyelte az ágas-bogas korallok színes rajzolatait. Akkor tűnt fel neki, hogy a fény, amely beragyogja körülötte a tengeri világot, az ő aranyló páncélján születik.

Megértette, hogy többé nincs más dolga, csak úsznia kell. Úszni és úszni. És soha többé nem lesz már szomorú.

Új Forrás 2014/3 – Szegedi-Szabó Béla: Guamayana története.
A lány és a paradicsommadár. Az ember, aki találkozott a teknőssel, Mariszádi és a fény

